

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 617-1921)

Originalt emne

Havnen

Havnen/Havnen i Almindelighed

Uddrag fra byrådsmødet den 17. december 1921 - side 13

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 617-1921)

Skrivelse fra Havneudvalget i Anledning af en fremsat Kritik af Havnens Administration.

Følgende Redegørelse forelæa:

"Ved Aarhus Handelsforenings Generalforsamling den 29. f. M. har Foreningens Formand rettet forskellige Anker mod Havnens Administration. Til disse Anker skal Havneudvalgetidet man betragter dem enkeltvis i deres Rækkefølge i Formandens Tale - tillade sig at knytte nogle Bemærkninger. 1) I det Sydhavnsplanerne angaves at være vedtagne for over 20 Aar siden til Udførelse i en antagelig 10-aarig Periode, klagedes der over, at de til Planerne hørende Moler ikke alle ere byggede.

Men Sydhavnsplanerne vedtoges for ca. 17 Aar siden til Udførelse i 3 Afsnit, hvoraf det første skulde paabegyndes straks, det andet, naar der senere - uden at der angaves noget Tidsrum, inden for hvilket det skulde være - viste sig Trang dertil, det tredie først i en fjernere Fremtid; og de to første af disse Afsnit ere byggede

2) Det fremhævedes som uheldigt, at der kun ved Havnepakhuset findes Kornlosningsapparater tilhørende et privat Selskab, at man ikke ud for Skolebakken eller paa Vestkajen udlejer Plads til Pakhuse med Losseapparater, men i Stedet derfor har bygget en Opholdsstue for Havnearbejdere paa det første Sted og et Kornskur paa det

sidste, og at man har nægtet Tilladelse til Henlæggelse af en svømmende Kornelevator med Lægtre i Havnen.

Angaaende Havnepakhuses Udleje til et enkelt Selskab blev der imidlertid i sin Tid forhandlet med Kornimportørerne, uden at disse havde noget at indvende derimod. Og ud for Kathedralskolen har man dels af æsthetiske Hensyn - som maaske taber noget i Betydning, naar Højbanen er bygget - og dels af praktiske Hensyn ikke ønsket større Pakhuse opført, idet der lejlighedsvis er Trang til en saadan disponibel Plads. f. Eks. for store Pitchpineladninger, som kun kan henvises hertil, og som Trælastimportørerne - hvoraf der netop er tilkommet flere - har et rimeligt Krav paa at kunne faa losset. - Den omtalte Opholdsstue for Havnearbejdere er en 2-Etages Skurbygning, hvoraf i øvre Etage en Del er indrettet til Opholdsstue, medens Resten benyttes af et Dampskibsselskab og Ekspeditørfirma, og hele nedre Etage er lejet til Smørekøbsport. Bygningen ligger ved Kajen, men imellem Pakhusbolværkets to Dampskibslængder, altsaa ud for Mellemrummet mellem Skibene og det enes For- og det andets Agterstavn, d. v. s. paa et Sted, der ikke vilde egne sig særlig godt for Bygning af et Pakhus. - Paa Vestre Mole er der, naar Sporanlægene skal kunne udføres, ikke Plads til nogen større Pakhusbygning. Havneudvalget har imidlertid stillet Kornimportørerne i Udsigt at udvide denne Mole, naar de kan enes om at bygge et større Pakhuskompleks derpaa, og herpaa skylder de Havnen Svar, idet de - som rimeligt er - har ment ikke under da nuværende usikre Forhold at turde binde sig eller vove sig i Færd med en saa stor Opgave. Men saalænge Importørernes Tilsagn ikke foreligger, kan det ikke ventes, at Havnen skal indlade sig paa Udførelsen af sin Del af Arbejdet, hviken Del vil andrage adskillige Millioner Kroner.

Til en svømmende Kornelevator med Pramme, som man kan have liggende i Fjorde og paa Floder, formentes der ikke at være Plads i Havnens Bassiner.

3) Der klagedes over, at Havnens Pladslejer, 3 Kr. og 2 ½ Kr., er for høje - særlig i Betragtning af, at Havnen ikke formentes at gøre i Stand omkring Pladserne med Banespor, Brolægning, Kloak, Lyskabel o. s. v., og over, at der i Lejekontrakterne stilles urimelige Betingelser.

Pladslejen blev fra 1/11 f. A. eller saadant senere Tidspunkt, som Lejemaalene hvert især kunde opsiges til - for nogles Vedkommende først 1 Aar eller mere derefter - forhøjet til 3 Kr. og 2 ½ Kr. pr. m² p. a., eftersom Pladsen ligger nærmere ved eller fjernere fra Kaj. Lejen var i 1913 sat til 1 1/4 Kr. og 1 Kr., men fra Foraaret 1919 forhøjet til 1 ½ Kr. og 1 1/4

Kr. I Forhold til Pristallet, der i Begyndelsen af indeværende Aar var 2 ½ Gange saa højt som før Krigen, har Forhøjelsen ikke været urimelig; men man meddelte under 2% d. A. Handelsforeningen, at man senere vilde tage en Nedsættelse under Overvejelse. Istandsættelse omkring Pladserne paatager Havnen sig, forsaavidt som den altid foranlediger de offentlige Gader paa Terrainet forsynet med Banespor, Brolægning, Kloak og Lyskabel. 1 Lejebetingelserne har Grosserer Drescher tidligere beklaget sig over Bestemmelser om, at Fremleje i Skurene ikke er tilladt, og at Pladserne kun maa benyttes i de i Kontrakterne angivne Øjemed. Og dog blev der under 29/10 1919 tilskrevet Grosserereren, at der ved Fremleje i denne Forbindelse ikke tænktes paa saadan Virksomhed, hvorved Varerne ligger under den oprindelige Skurejers Lukke og Tilsynuden direkte Adgang dertil for disse Varers Ejer. At Bestemmelsen om Fremleje, som uheldigvis vanskeligt kan overholdes og under de særlige Forhold under og efter Krigen heller ikke har været søgt gennemført rigorøst, ikke er ubegrundet, vil bl. a. ses af, at der af Skurejere, der tiltrods for Bestemmelsen har fremlejet Areal i deres Skure, er forlangt og modtaget ca. 23 Kr. pr. m² p. a. eller - efter Fradrag af Pladslejen 2,50 Kr. til Havnen - over 50 % af, hvad Skurene har kostet, selv naar de er byggede paa den dyreste Tid under Krigen. Og at man vil sikre sig, at udlejede Pladser benyttes i det Øjemed, hvortil de er udlejede, er formentlig ganske nødvendigt, hvis man ikke vil have Trafiken blandet planløst over Terrainet eller værdifulde Kajpladser benyttet til Havnen ganske uvedkommende Formaal.

4) At der ikke er Telefonledninger, saa at Skibe, der ønske det, kan faa Telefon indlagt under Opholdet i Havnen, er forsaavidt urigtigt, som Marinens Skibe baade ved Søndre Moles Forlængelse og ved Vestre Mole efter Henvendelse til Telefonselskabet har haft Telefon ombord. Det afhænger da af Selskabet, om - og i bekræftende Fald mod hvilken Godtgørelse - det vil installere Telefon i Handelsskibe ved Kajerne. Men muligen kan Havnen ved Forhandling med Selskabet opnaa en Ordning i saa Henseende for enkelte Kajers Vedkommende, hvor større Skibe i Reglen finder Anlæg.

5) Der ankedes over, at Havnen for elektriske Lamper, som ophænges ombord i Skibene, beregner sig 3 Kr. pr. Time af en 200 Normal Lys Lampe, hvortil Elektricitetsforbruget kun andrager ca. 10 Øre, og der sluttetes heraf, at Havnen havde 3000 % Avance af denne Forretning, hvorpaa Grosserer Drescher først fornylig er bleven opmærksom.

Naar Havnen opkræver 3 Kr. og 2 ½ Kr. for henholdsvis en 200 og en 100 Normal-Lys Lampe foruden Arbejdsløn til Ophængning og Nedtagning, og dét er rigtigt, at'

Elektricitetsforbruget højst andrager ca. 10 Øre, maa det erindres, at der er et kostbart Anlæg at amortisere og forrente. Dette for Belysningen i Skibene udførte Anlæg, hvorved Elektriciteten, saavidt det lod sig gøre, toges fra Havnens andre Lysledninger, har uden at disse medregnes, kostet ca. 34000 Kr. Men til Amortisation og Forrentning heraf kan næppe regnes mindre end 12 % p. a.; og da der i det forløbne Aar kun er indkommet for 1446 Lampetimer (254 k 3 Kr. og 1192 k 2 1/2 Kr.) et Beløb af 3742 Kr. eller, efter Fradrag af ca. 100 Kr. for Elektriciteten, 3642 Kr., hvilket svarer til 10,8 % af Anlægskapitalen, kan der næppe tales om for stor Avance. Naar Belysningsvæsenet har kunnet levere Lyset noget billigere ombord i enkelte store Skibe, gennemsnitlig for 1,35 Kr. pr. Lampetime imod Havnens 2,59 Kr., hidrører dette fra, at det kun har anbragt Lamperne ved større Skibe, hvis Forbrug har været saa stort, at Anbringelsesudgifterne fordeltes over et større Antal Lampetimer, medens Havnens permanente Anlæg ikke har kunnet indskrænkes til saadanne Skibes Anlægspladser; stiger Forbruget tilstrækkeligt, kan Havnen nedsætte Afgiften. Men at Grosserer Dreseher først fornylig er bleven opmærksom paa Sagen, uagtet Ordningen har bestaaet i over et Aar, viser i øvrigt, at det ikke er nogen trykkende Afgift for Skibene.

6) At en 25 t Kran, der i over et Aar har været under Bygning ved Gasværkskajen i Sydhavnen, burde have været transportabel, kan vanskeligt indrømmes, naar det betænkes, at Funderingen, inclusive Skinner, antagelig vilde have kostet ca. 1600 Kr. pr. m eller for den 218 m lange Kaj 348800 Kr., foruden at Kranen selv vilde blive over 37000 Kr. dyrere. At betale en Ekstraudgift paa ca. 390000 Kr. for at kunne bevæge denne Kran, hvis Løfteevne der efter Grossererens Skøn kun bliver Brug for en Gang hvert 3die Aar, vilde næppe være forsvarligt. De mindre og lettere transportable Kraner, som tiltrænges, tænkes anbragte og opstillede ved det fremtidige Stykgodsskur ud for Toldkammerbygningen.

7) At Søndre Administrationsbygning er bleven fuldført paa et uheldigt Tidspunkt, maa erkendes. Saavel Statsbanerne som Toldvæsenet og Politiet har i sin Tid ønsket Lokaler i Bygningen og approberet de for hver især bestemte Lokaler, for hvilke de var forberedte paa at betale Leje. Men da Bygningen stod færdig, mente de to af disse Institutioner paa Grund af Forholdene ingen Leje at kunne betale, medens Toldvæsenet endnu ikke har bestemt sig, uagtet det fastholder Ønsket om Lokaler. Der vil dog antagelig findes Handlende, der ønsker Kontorlokaler paa dette Sted, hvor ogsaa nogle af Havnekontorerne kan henlægges, naar der findes Anledning dertil.

Hermed mener Havneudvalget at have paavist lige over for Byraadet, at Handelsforeningens Formands Udtalelser ved den omhandlede Lejlighed i nogen Grad have savnet Begrundelse".

Formanden erindrede om, at Aarhus Handelsforenings Formand havde rejst en Kritik af Havnens Administration, som havde været omtalt i Bladene, hvorfor Havneudvalget havde fundet Anledning til overfor Byraadet at fremsætte en Imødegaaelse heraf. Udvalget havde dog ikke til Hensigt at indlede en Diskussion om disse Forhold, hvorfor Taleren henstillede at tage Sagen til Efterretning.

Toges til Efterretning.

